

KAJ JE POVEDAL BOTER MATJAŽ

OSKAR HUDALES

5. Kitajski templji

Zadnjič sva s Frančkom brala v časopisu, da se Japonci in Kitajci zopet lasajo. Zanimalo naju je, kaki vroči ljudje so to, pa sva se namenila do botra Matjaža.

»Čujte boter,« sem rekel, »povejte nama kaj o Kitajcih! Vi gotovo mnogo veste o njih.«

Boter Matjaž se je nekako ponosno vzravnal:

»Toliko vem, da bi vama nekaj večerov znal pripovedovati o njih. Mnogo zanimivega bi lahko povedal, a najbrže, da bi bila razočarana, ker vem, da si jih predstavljata kot nekake prismuknjene ljudi, ki letajo okrog z dolgimi kitami in smešnimi skledami. Nekdaj so bili Kitajci precej taki, a danes je to drugače. Razmere so se spremenile tedaj, ko je dr. Sunjatsen, vodja Kitajcev, nagnal cesarja in ustanovil republiko. Od tistega časa se na Kitajskem vedno bolj pozna evropski vpliv. Od nekdanje kitajske kulture so ostali samo še spomeniki, bodisi da so to ljudje v notranjosti dežele, ki so obdržali stare navade, bodisi stare palače ali pa templji. Tri take pristne kitajske templeje sem sam videl. Iz njih diha v resnici še ono staro kitajsko življenje, ki je nam tako tuje, morda celo smešno.

Nekoč me je zaneslo tudi na polotok Malaho. Tam biva mnogo Kitajcev. Prišli so tja v rudnike in obogateli. Danes se vozijo v avtomobilih, prebivajo v vilah in se po evropsko oblačijo. Toda to jih nič ne moti, da ne bi blizu mesta Renang, sredi palmovih in gumijevčevih gajev, vzdrževali čisto svojevrstnega templja. Ne moreta si misliti, kako sem se prestrašil, ko sem stopil v to svetišče. Nasproti mi je stopil rumenopolti svečenik in me s čudnimi, grgrajočimi

glasovi opozoril na prebivalce tega templja. Spočetka jih še zapazil nisem. Šele ko šem se v polmračnem prostoru nekoliko razgledal, sem videl, da vsepovsod gomaze kače. Zelena, luskinasta telesa so se zvijala po tleh, plezala čez dragocene vaze, visela na okvirjih raznih slik in se obešala po vejah, zataknjenih za stebri. Vem, da sem prebledel kakor stena. Moj strah je zapazil tudi rumeni svečenik. Nasmehnil se mi je in me potolažil, češ, da živali niso strupene. Kljub temu sem le skrajno previdno stopal za njim, ko me je vodil po tem čudnem svetišču. Duhovnik mi je pravil, da se kače vsako jutro pojavijo v templju, kjer jim verniki pokladajo na oltarju dišeča kadila in košarice s kurjimi jajci. Ta jajca tekom dneva kače polagoma izpijejo in se zvečer vrnejo v džunglo. Zjutraj naslednjega dne prihajajo druga za drugo zopet v tempelj...

Tempelj veseljstva se imenuje neko svetišče sredi glavnega mesta Pekinga. V ogromnem, s stebri okrašenem dvorišču združuje to svetišče nad sedemdeset tempeljčkov, iz katerih se reže v obiskovalca najrazličnejši maliki. Tja prihajajo pobožni Kitajci na — spoved. Izvrše jo pa nekoliko drugače ko mi. Svoje grehe — pa tudi dobre lastnosti — napišejo na košček papirja in jih pokladajo na žrtvenike. Meni je najbolj ugajal otroški bog. Njegov kip je narejen tako, da mu po glavi, ramah, rokah, nogah in po telesu plezajo otroci. Celo iz vreč, ki jih nosi na hrbtu, gledajo otroške glave. K temu bogu se zatekajo v prvi vrsti matere, ki bi rade imele otroke, zlasti seveda — dečke. Tudi kmetje se zatekajo k njemu in ga prosijo za rodovitnost domačih živali. V to svrhu zažgo na njegovem oltarju papirnatega konjička. Nič nisem utegnil vprašati, če to tudi pomaga, ker sem moral hiteti iz mesta k nekemu drugemu templju. Pravijo mu zvonov tempelj. V njem hranijo Kitajci velik zvon, morda največji na svetu. Skrivnosten glas ima ta zvon in ves je posut z verskimi izreki. Ti izreki pa niso morda vklesani vanj, temveč vlitii z zvonom vred. O tem zvonu mi je tempeljski čuvar povedal sledečo zgodbo:

Zvon bi moral biti vlit na povelje nekega cesarja. Delo pa se je livarju dvakrat ponesrečilo. Cesar mu je zagrozil, da ga dà ubiti, če se mu ponesreči še v tretje. Neki zvezdogled je takrat povedal livarjevi hčerki, da mora v to svrhu darovati svoje življenje. Ko je livar v tretje poizkusil vlitii zvon, je hčerka skočila v razbeljeno kovino in — delo se je posrečilo. Deklica je morala umreti, zato ima zvon, kakor pravijo Kitajci, tako mil in tožeč glas.

Boter Matjaž nama je pokazal tudi nekaj slik iz teh templjev. Uprav smešen in grozen obenem se nama je zdel storoki bog Budha in če bi mogla, bi se tudi midva tako našemilā zdajle — za pust. Ali bi vas bilo kaj strah pred nama?

DROBNE ZANIMIVOSTI

Iz masti, ki se nahaja v človeku, bi se dalo napraviti 7 kosov mila, iz železa, ki je v človeku, žebelj; sladkorja ima človek 6 kock, apna toliko, da bi se mogla pobeliti ptičja kletka; iz fosforja bi se dalo napraviti 220 vžigalic. Vrednost vseh snovi v človeku znaša 40 dinarjev.

Nigerijci (prebivalci angleške kolonije Sudan v Afriki) smatrajo bele krokodile za svete živali.

Grenlandija, največji otok na naši zemlji, je mestoma pokrita s 300 m debelo ledeno skorjo.

Republika San Marino v srednji Italiji je edina država v Evropi, ki nima nobene železnice.

Petdeset let star človek použije do tega leta 35.000 litrov tekočin.

Razlika med 1% in 2% ni 1%, temveč 100%.

Črvi sicer nimajo ušes, slišijo pa vsak zvok s pomočjo svojih živcev.